

תוכן עניינים

1	שער ראשון: כללי
1	פרק א': החשיבות בעריכת צוואה
3	פרק ב': מהי צוואה
5	פרק ג': מצווה לקיים דברי המת
7	פרק ד': עיקרון תום-הלב
7	1. כללי
9	2. עיקרון "תום-הלב" ו"זעקת ההגינות"
10	3. דיני צוואות
15	פרק ה': צורות הצוואה - סעיף 18 לחוק
19	שער שני: צוואה בעל-פה - סעיף 23 לחוק
19	פרק א': כללי
	פרק ב': רישום, חתימה והפקדה כאמור ייעשו ככל האפשר בסמוך לאחר שניתן לעשותם
25	1. מקרים שאינם עומדים בדרישות סעיף 23 לחוק הירושה
25	2. מקרים שעומדים בדרישות סעיף 23 לחוק הירושה
27	פרק ג': רישום מדויק
	פרק ד': דברי המנוח בבית-החולים כי יעשה צוואה בכתב לאחר שישתחרר
31	פרק ה': ביטול צוואה
33	פרק ו': צוואה בעל-פה בטלה כעבור חודש ימים - סעיף 23(ג) לחוק
35	פרק ז': תובענה לביטול צו קיום צוואה - צוואת שכיב מרע
37	פרק ח': קיום צוואה על-אף פגם או חסר בצורתה - סעיף 25 לחוק הירושה
39	פרק ט': סוגיות שונות
59	1. האם המנוח היה כשיר לערוך צוואה והאם היה בדברים שאמר משום גמירות דעת לצוות?
59	2. האם המנוח היה שכיב מרע?
60	3. במקרה הנדון, מלוא התנאים הקבועים בסעיף 23 לחוק הירושה - לא התקיימו
64	4. אין לראות בדברי המנוחה ואשר נאמרו בפני שלושת העדים ואף לא אלו שנטענו על-ידי התובע ואשתו כי נאמרו על-ידי המנוחה יומיים קודם לכן, משום צוואה בעל-פה העונה על דרישת התנאי הראשון על שני מצביו האפשריים
68	5. כאשר אחת העדות מתכחשת לעצם קיומה של הצוואה ואינה רואה בעצמה עדה לצוואה ואילו העדה השניה, הינה אשתו של המבקש - עולים ספקות ממשיים
69	

6. לא הוכחו קיומם של התנאים הנדרשים על-פי חוק הירושה לצוואת שכיב מרע	70
7. לא עלה בידי המשיב לעמוד בנטל הנדרש לשם הוכחות קיומה של צוואת "שכיב מרע"	70
8. במקרה הנדון המשיב אינו כופר בקיומם של התנאים להכרה בצוואה, למעט ביחס למצבו של המנוח במעמד הצוואה	80
9. בית-משפט קמא פסק כי לא התקיימו תנאי היסוד הנדרשים לצורך קיום צוואת שכיב מרע וכן כי נפלו פגמים רבים ביתר התנאים - הערעור נדחה	86
10. בית-המשפט שוכנע כי במקרה הנדון מתקיימים ששת התנאים הנדרשים לצורך מתן תוקף של צוואה לדברי המנוח שנאמרו בעל-פה	90
11. היעדרה של ח' מנטילת חלק כלשהו בהליך (ולו כעדה מטעמה של מ') בהחלט מטיל צל על נסיבות ההקלטה	107
12. על בית-המשפט למלא אחר הדרישות האמורות בדווקנות, על-מנת להבטיח את קיום רצון המצווה, משום שבניגוד ליתר סוגי הצוואות, צוואה זו לא נכתבת על-ידי המצווה והוא גם אינו רואה את נוסחה ואינו חותם עליה	123
13. האם התקיימו תנאי היסוד שמאפשרים מתן צו לקיום צוואה בעל-פה, של המנוחה?	135
14. על מכלול הדרישות המפורטות בסעיף 23 לחוק הירושה, הוסיפה הפסיקה דרישה שישית בסיסית הנדרשת גם ביחס ליתר סוגי הצוואות, והיא הוכחת גמירות דעתו של המצווה, כתנאי לקיום הצוואה	141
15. הפסיקה שדנה בצוואת שכיב מרע מתייחסת לסוגיית קיומה בזהירות יתירה והנטל להוכיח את אמיתות אותה צוואה שניתנה בעל-פה רובץ על מי שמבקש את קיומה	154
16. צוואה בעל-פה נבדלת משלוש הצורות האחרות לעשיית צוואה בכך שהיא אינה נעשית על-ידי המצווה בכתב, הוא אינו רואה את נוסח הצוואה הכתוב ואינו חותם עליו. בנסיבות אלה, קם החשש כי הצוואה שבעל-פה תיכשל בשיקוף מלא ומדויק של רצון המצווה	175
17. עו"ד המליץ למנוחה לערוך צוואה בעדים, הוזמן לערוך צוואה בעדים, לטענתו, ערך תרשומת של הדברים (הנחיות לעריכת צוואה), ערך והדפיס צוואה בעדים אך כאמור לא עלה בידו להחתים את המנוחה על הצוואה - האם ניתן לראות בנסיבות בהן לו משום צוואה בעל-פה שציוותה המנוחה לפני פטירתה?	189
18. איחור בן שנתיים	214

19.	פלוני שרוי במצב גופני ונפשי רעוע. הוא מצוי בהליכי גירושין מאשתו. בפגישה עם שניים מקרוביו, הוא מביע רצונו כי דירה שבבעלותו תוקנה לילדיו. כעבור עשרה ימים הוא מוצא את מותו, כנראה בהתאבדות. בחלוף חודש ימים מעלים העדים את דברי המנוח על הכתב. האם יינתן תוקף לדברים כצוואה שנעשתה בעל-פה? 215.....
20.	על-פי הנתונים והראיות שהובאו, אין אפשרות לקבוע כי המנוחה פלונית ז"ל ציוותה צוואה בעל-פה. דבריה, כפי שהובאו, אינם בבחינת צוואה שכזו, הם אינם מסויימים דיים משום בחינה שהיא, ומכיוון שכך - דין הבקשה למתן צו קיום צוואה - להידחות ודין ההתנגדות - להתקבל 227.....
21.	האם היה המנוח מי שרואה עצמו מול פני המוות? 238.....
22.	בית-המשפט אינו נזקק להכריע בשאלת נחיצותו של יסוד סובייקטיבי, לצורך התגבשות מצב השכיב מרע. זאת, משום שאפילו נלך לשיטתם של המערערים נמצא, כי במקרה דנן, בעת שהמנוחה שוחחה עם העדים היא היתה כבר בגדר שכיב מרע. 244.....
23.	מעבר לדרישות המנויות בסעיף 23 לחוק הירושה, נקבע שיש למלא אחר דרישה נוספת והיא להוכיח שהייתה למצווה גמירת דעת בשני היבטים: אמירת המצווה הייתה מכוונת לשמש כצוואה; הייתה למצווה גמירת דעת באשר לתוכן הציווי 250.....
24.	הטוען לקיומה של צוואת שכיב מרע, הנעשית בעל-פה, לשכנע בראיות חזקות שיש לקיימה כאשר על בית-המשפט להיזהר במשנה זהירות ולבחון היטב אם אכן ניתן לסמוך על העדים המעידים על צוואה שנעשתה בעל-פה. מדובר בנטל הוכחה כבד נוכח היעדרה של רמת הביטחון הנדרשת בדבר רצון המצווה ונסיבות עריכת הצוואה 250.....
25.	התנאים הקבועים בסעיף 23 לחוק הירושה הינם תנאים מצטברים כאשר בשונה מצוואה בכתב נטל ההוכחה בדבר קיומם מטל על המבקש לקיימה. המדובר בנטל הוכחה כבד בשל אי-הודאות ביחס לרצון המצווה ונסיבות עריכת הצוואה - כנקודת מוצא, המבקש לא הוכיח בכל דרך כי במועד הרלבנטי לעריכת הצוואה הנטענת המנוח היה בבחינת שכיב מרע או ראה עצמו מול פני המוות. 251.....